

Tjóðleikhús

Inspirationin skal hava eitt stað at spretta

TJÓÐLEIKHÚSIÐ FER AT LATA UPP FYRI ALTJÓÐA SAMSTARVI, STØRRI ARBEIDSGLEÐI OG STERKARI ÁSKOÐARAMENTAN. TAÐ HALDA JENNY C. PETERSEN, LEIKHÚSSTJÓRI Á TJÓÐPALLINUM, OG EYÐUN JOHANNESSEN, SUM SEINASTU VIKURNAR HEVUR LEIKSTJÓRNAÐ KRAVRAVNUM TIL SERA GÓÐ UMMÆLI. VIT HAVA HITT TEY BÆÐI Í FORHØLLINI Í MEIARÍNUM TIL PRÁT UM MENNING OG MØGULEIKAR

Dorit Hansen

Einaferð gekk ein maður og undraðist í týska býnum Zürich.

Frumskýning hevði verið í einum leikhúsi í býnum, 250 áskoðarar høvdu verið til sýningina, men dagin eftir var tað sum, at allur býurin hevði sæð leikin.

Og undrandi maðurin fór at kanna málið.

– Tað vísti seg at vera kafeirnar og vertshúsin, sum gjørdur munin. Tey, sum høvdu verið til leik, fóru í býin aftaná. Og har snakkaðu tey um leikin við onnur, sum so aftur tosaðu við onnur, og áðrenn fyrstu ummælini komu í bløðini dagin eftir, høvdu so nógvar hoyrt um leikin, at tað var, sum allur býurin hevði verið til frumsýning.

The grand old mann innan føroyskan yrkisleik, Eyðun Johannessen, fortelur søguna um týska mannin og vertshúsin. Vit sita í floyalsreyðu forhøllini í Meiarinum, har Tjóðpallurin heldur til – og skal halda til, inn til Tjóðleikhúsið eftir ætlan verður reist á Skálatrøð í 2019.

Hóast heimurin hevur fingið bæði sjónvarp og facebook síðani kanninginina í Zürich, metir føroyski leikstjórin, at tað fer at hava jaliga ávirkan, at kommunan hevur valt at staðseta Tjóðleikhúsið niðri í býnum.

Jenny C. Petersen, leikhússtjóri, er samd.

– Aðrir møguleikar hava verið nevndir, men vit fegnast um, at Tjóðleikhúsið verður lagt her niðri. Tað er ein styrki at liggja í einum umhvørvum, sum hevur so nógva tilboð, at tað yður í lívi. Tað verður hugaligari fyri starvsfólkini og stuttligari fyri áskoðararnar.

HEIM AV TÚRI TIL LEIK

Í 2003 var lógin um Tjóðpall Føroya samtykt á Føroya Løgtingi. Hetta var sambært Jenny C. Petersen og Eyðuni Johannessen eitt avgerandi stig í tilgongdini, tí við Tjóðpallslógini hevði landið endaliga staðfest, at vit vilja hava professionella leiklist, og vit vilja geva henni neyðugu karmarnar.

Eyðun Johannessen eigur ein stóran leiklut í stríðnum fyri føroyskari yrkisleiklist. Hann lærði til sjónleikara síðst í 1950unum, var leiðari fyri Sjónleikarahúsið í Havn í 1960unum, og síðst í 1970unum stovnaði hann sjónleikarabólkin Grímu fyri føroyskar yrkisleikarar.

– Vit vildu prógva, at tað bar til at arbeiða við yrkisleiki í Føroyum. Tað vóru tað ógilliga fá, sum hildu tá. Fólk søgdu, at vit vóru ov smá, at okkum nýttist ikki annað enn amatørleikin. Tíbetur er nógvar broytt síðan. Um tú slært upp í telefonbókini í dag, so standa fólk við starvi sum sjónleikarar. Tað var heilt óhugsandi fyri fjóruti árum síðan. Tá var tað

bara fjas at vera sjónleikari. Í dag er tað eitt virðiligt yrki.

Gríma og Tjóðpallurin eiga sín part í hesi hugburðsbroyting, og tá Tjóðleikhúsið kemur, fer tað eisini at ávirka rætta vegin, væntar Eyðun Johannessen. Tjóðpallurin krevur professionalism, og Tjóðleikhúsið fer at krevja enn størri reglusemi. Fólk skulu altíð kunnu fara til professionellann leik, og tey skulu altíð væntað sær dygd.

Eyðun visir til grannar okkara í Íslandi, sum hava eitt væl virkandi tjóðleikhús og eina sterka siðvenju at fara til leik.

– Í Íslandi er tað so, at tá ein skipsmanning kemur aftur av túri, er tað heilt vanligt, at teir ringja til tjóðleikhúsið og bíleggja atgongumerki til alla familjuna. Tað at fara til sjónleik er ein fastur táttur í lívinum har.

– Hetta krevur eitt reglusemi í sýningum og góðar fíggarligar karmar, men tá ið vit nú arbeiða fram ímóti einum føroyskum tjóðleikhúsi, vænti eg eisini at játtanin áhaldandi økist, soleiðis at vit hava eitt virksema, sum kannførast yvir í tjóðleikhúsið, tá ið tað er bygt.

KANN EG SLEPPA AT GJALDA ALÍKAVÆL

Eyðun Johannesen vónar eisini, at leiklistin verður ein meira náttúrligur partur av øllum møguligum umhvørvum í Fø-

oyum. Leiklistin hevur brúk fyri áhugaðum, sum stuðla við at fara til leik og eggja øðrum at fara til leik. Og virkir, feløg og privatpersónar kunnu í nógvar størri mun stuðla Tjóðpallinum.

– Stovnar og fakfelagsbólkar áttu til dømis at havt ein mentanarpolitikk, har tað at vísa listini ans var ein sjálvsagdur partur. Tað er gleðiligt, at politikkarar og fólk annars eru vordin meira jalig mótvegis yrkisleiki, men vit hava brúk fyri at styrkja hendan hugburð enn meira.

77 ára gamli Eyðun Johannessen hevur drúgvur arbeidssroyndir úr danska sjónleikaumhvørvinum. Í 1970 fór hann í starv á Århus Teater, og frá 1979 til 1986 var hann rektari á sjónleikaraskúlanum í Århus. Hann hevur sett eitt ótal av leikum upp í Danmark umframt í Føroyum, Íslandi, Noregi og Svøríki.

– Aðrastaðni er vanligt, at fyrirkur, stovnar og privatpersónar stuðla leiklistini. Kongaliga leikhúsið í Keypmannahavn fær til dømis nógva fígging frá privatum. Tað átti eisini at borið til í Føroyum.

Seinastu árin hevur Tjóðpallurin raðfest at gera undirvísingartilfar til leikarnar, sum verða spældir á Meiarinum. Hetta fyri at styrkja sambandið við skúlaverkið og skapa eina sterkari leiksiðvenju í skúlunum. Og sambært Jenny C. Petersen ætla tey at leggja enn størri dent á uppsøkjandi arbeiði í framtíðini.